

**VERGROEN
UW TUIN TIJDENS
HET NK-
TEGELWIPPEN!**

Introductie

Wat is het NK-tegelwippen?

Waarom tegels vervangen door groen?

Het voordeel voor planten en dieren

Hitteoverlast tegengaan

Wateroverlast voorkomen

Groene en gezonde stad

Deelnemen

Hoe doe ik mee aan NK-tegelwippen?

Tegelwip-burendag

Tegeltaxi

Zelf meedoen

Waar op letten bij het inrichten van uw nieuwe tuin?

Gratis ontwerp voor uw nieuwe tuin

Ik heb een huurwoning. Mag ik tegels wippen?

Zelf aan de slag met het inrichten van uw tuin

Tips

Plantenlijsten ter inspiratie

10 vaste planten

5 heesters

5 kleine tuimbomen

5 klimplanten

Wat is het NK-tegelwippen?

Voorschoten doet mee aan het NK-tegelwippen 2024! Dit is een landelijke wedstrijd waarin gemeentes samen met hun inwoners strijden om welke gemeente tussen 21 maart en 31 oktober de meeste tegels, asfalt, klinkers of andere bestrating kan vervangen door groen.

Waarom tegels vervangen voor groen?

Het voordeel voor planten en dieren

Wanneer u de tegels in uw tuin vervangt door groen is dit goed voor de natuur. U helpt insecten overleven. Deze insecten zijn op hun beurt weer voedsel voor vogels, amfibieën en kleine zoogdieren zoals egels en eekhoorns.

Hitteoverlast tegengaan

In de zomer kan het flink heet worden. Groen in uw tuin zorgt voor verdamping waardoor de omgeving afkoelt. Tegels houden deze warmte juist vast. Het verschil in temperatuur tussen een groene en betegelde omgeving kan wel 5°C zijn. Wanneer de temperaturen stijgen tot boven de 30°C zoals in de afgelopen jaren kan een groene tuin hitteklachten zoals hoofdpijn, benauwdheid en vermoeidheid flink beperken.

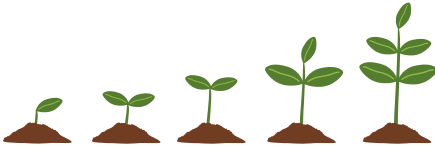
Wateroverlast voorkomen

Tijdens hevige of langdurige regen kunt u wateroverlast ervaren in uw straat, buurt, of tuin. Tegels zorgen ervoor dat het water niet de grond in kan zakken waardoor het in uw tuin blijft liggen, of zorgt voor wateroverlast op lageregelegen gebieden in uw buurt. Door uw tegels te vervangen door groen kan dit water makkelijker de bodem in stromen waardoor wateroverlast wordt voorkomen.

Groene en gezonde stad

Groen heeft een positief effect op uw gezondheid, vermindert stress en zorgt voor een toename van uw energie en geluksgevoel.

Ook verhoogt een aantrekkelijke tuin de waarde van uw huis.

Hoe doe ik mee aan NK-tegelwippen?

Er zijn drie manieren om mee te doen aan het NK-tegelwippen in Voorschoten. Voor meer informatie kijkt u op de website: www.voorschoten.nl/nk-tegelwippen.

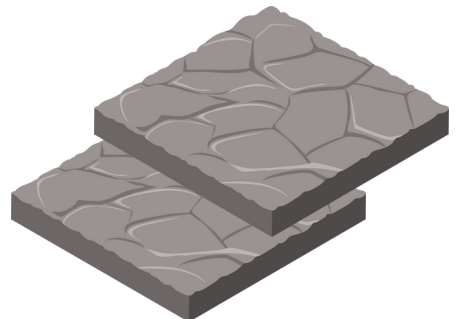

Tegelwip-burendag

Samen met uw burens vergroenen? Dat kan tijdens de tegelwip-burendagen. Op de tegelwip-burendag krijgt u tijdens een gezamenlijke start uitleg over het tegelwippen, vrijwilligers zijn

aanwezig om u te helpen vergroenen en er wordt afgesloten met een gezamenlijke borrel. Ook krijgt u beplanting in ruil voor uw tegels. Kijk voor een tegelwip-burendag in uw buurt op www.voorschoten.nl/nk-tegelwippen.

Opgeven kan tot 25 dagen voorafgaande aan de tegelwip-burendag. U hoort 3 weken van tevoren of de burendag door zal gaan. De tegelwip-burendag gaat door vanaf 10 aanmeldingen (10 tuinen).

Tegeltaxi

Wilt u op een zelfgekozen moment uw tegels wippen? Dan kunt u uw tegels daarna laten ophalen door de gemeentelijke tegeltaxi. De gemeente voert uw tegels dan gratis voor u af naar de milieustraat.

Zo meldt u zich aan voor de tegeltaxi:

1

Kijk wanneer u uw tegels wil laten ophalen. De datums waarop de tegeltaxi rijdt zijn te vinden op de website www.voorschoten.nl/nk-tegelwippen. De tegeltaxi hanteert een maximum van 40 tegels.

Wip uw tegels en geef deze op via www.nk-tegelwippen.nl/meedoen. Hiervoor heeft u een voor- en na-foto van uw tuin nodig als bewijs.

2

3

U ontvangt een e-mailbevestiging. Deze mailt u door naar operatiesteenbreek@voorschoten.nl met daarbij vermeld het aantal tegels, de afmetingen van de tegels, uw adres en de datum van de tegeltaxi waarvoor u zich aanmeldt.

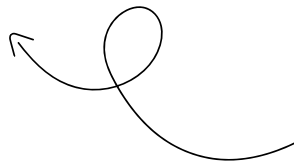
Leg de tegels op de dag dat deze opgehaald worden voor uw voordeur.

4

5

Uw tegels worden opgehaald en u ontvangt een groen cadeautje in ruil voor uw tegels.

Wanneer er teveel aanmeldingen zijn kan het zijn dat uw opgegeven tegels worden doorgeschoven naar de volgende datum waarop de tegeltaxi rijdt.

Zelf meedoen

Wanneer u zelfstandig mee wilt doen aan het NK-tegelwippen gaat u zelf aan de slag met het verwijderen van uw tegels en het vergroenen van uw tuin. U kunt hierna zelf uw tegels naar de milieustraat brengen en meldt u tegels aan voor het NK-tegelwippen via www.nk-tegelwippen.nl/meedoen

Hiervoor heeft u een voor- en na-foto van uw vergroende tuin nodig als bewijsmateriaal.

Waarop letten bij het inrichten van uw nieuwe tuin?

Gratis ontwerp voor uw nieuwe tuin

Wanneer u geen groene vingers hebt, of het lastig vindt om te bepalen waar u moet beginnen met het vergroenen van uw tuin is het mogelijk om een gratis ontwerp te downloaden voor uw tuin. Deze kunt u downloaden via de volgende website: www.groenetuinen.nu/.

Ik heb een huurwoning, mag ik tegels wippen?

Wordt uw gebouw beheert door een woningcorporatie? Dan is het in bijna alle gevallen zo dat u zelf mag bepalen of, hoeveel en welke beplanting u kiest. Wel is het handig om op te passen met het planten van bomen, omdat deze groter worden en burens hier last van kunnen ondervinden.

Ook moet u erop letten dat u geen woekerplanten aanbrengt in uw tuin. Alleen als er aparte contractuele afspraken over zijn gemaakt mag u geen tegels wippen.

Wanneer u uw woning huurt van een particuliere verhuurder is het handig om uw contract nog eens goed door te lezen. Twijfelt u na het doorlezen van uw contract nog steeds of u tegels mag wippen, neem dan contact op met uw verhuurder.

Zelf aan de slag met het inrichten van uw tuin?

Als u er toch voor kiest om zelf aan de slag te gaan met het maken van een ontwerp, zijn er een aantal dingen waar u op kunt letten om ervoor te zorgen dat de planten in uw tuin het goed doen, of om de natuur een handje te helpen. Op de volgende pagina's een aantal tips!

Tips

Zonnestand

Kies voor beplanting die past bij de ligging van uw tuin. De ligging van uw tuin bepaald hoeveel licht er in uw tuin komt. Wanneer uw tuin het grootste gedeelte van de dag schaduw heeft kunt u het best kiezen voor schaduwplanten. Wanneer uw tuin veel zon krijgt is een zon minnende plant gepaster. Er zijn ook planten die het beter doen in tuinen waar dit varieert, deze planten houden van halfzon/halfschaduw.

Grondsoort

Ook het type grondsoort is belangrijk voor planten. Na het wippen van uw tegels is het vaak handig om wit zand te vervangen door tuinaarde. Zorg ervoor dat u de grondsoort in uw tuin afstemt op het type planten waar u voor kiest (of andersom).

Waterbehoefte

Bekijk de waterbehoefte van de plant. Waar sommige planten veel water nodig hebben houden andere planten meer van droge wortels. Na het aanplanten kan extra aandacht voor uw plant nodig zijn.

Watergeven kan op hete dagen het best in de avond omdat het de planten anders kan verbranden.

Inheemse beplanting

Wil u een extra steentje bijdragen aan de natuur? Kies dan voor inheemse beplanting. Dat zijn planten die van oorsprong in Nederland voorkomen. Inheemse planten zijn beter voor de natuur omdat deze meer beestjes als vlinders en bijen aantrekken. Op niet-inheemse varianten van inheemse planten zitten 10-20% minder beestjes. Exoten zijn planten die van nature niet voorkomen in Nederland.

Pas op voor woekerplanten of invasieve exoten.

Woekerplanten en invasieve exoten kunnen zichzelf snel vermeerderen. Dit kan andere planten in de omgeving verdringen.

Invasieve exoten kunnen schadelijk zijn voor de natuur. Heeft u een mooie plant gevonden? Onderzoek dan voor de aanschaf op internet of het om een woekerplant of invasieve exoot gaat.

Wintergroene beplanting

Wil u ervoor zorgen dat uw tuin in de winter niet kaal is? Kies dan (ook) voor wintergroene planten, deze planten houden hun bladeren in de winter. Dit is niet alleen goed voor het uiterlijk van uw tuin, maar ook voor dieren die hier kunnen overwinteren.

Variatie bloeiperiode

Zorg voor variatie in bloeiperiode. Sommige planten hebben bloemen in het voorjaar, anderen in de zomer of in het najaar. Door te kiezen voor variatie in bloeiperiode zorgt u ervoor dat u zo lang mogelijk kleur in uw tuin houdt. Ook maakt u het makkelijker voor vroege of late bijen en vlinders om voedsel te vinden.

Bolgewassen zoals de Boeren krokus (*Crocus tommasinianus*) of Winterakoniet (*Eranthis hyemalis*) zijn vroege bloeiers die hierbij helpen.

Zichtbare meeldraden

Kies voor bloemen waarbij de meeldraden zichtbaar zijn. Tussen de blaadjes van een bloem bevindt zich het hart. Sommige bloemen hebben zoveel blaadjes dat het hart niet zichtbaar is. Deze bloemen zijn niet bereikbaar voor vlinders en bijen daardoor zij weinig bijdragen aan de natuur.

Snoeien

Heeft u een mooie heester, boom of klimplant uitgekozen? Onderzoek dan van tevoren wanneer u deze het best kunt snoeien voor het beste resultaat. Snoeien is nodig om uw heester/boom/klimplant te onderhouden, de mate en maand waarin snoeien gewenst is verschilt per plant.

10 x vaste planten ter inspiratie

Longkruid

Pulmonaria officinalis

Longkruid is een inheemse plant die houdt van schaduw of halfzon. De plant begint in april met bloeien. Voor deze plant is voldoende water belangrijk.

Smeerwortel

Symphytum officinale

Deze inheemse plant groeit zowel in de zon als in de schaduw. De plant kan bloeien tussen eind april en eind augustus en heeft maar weinig onderhoud nodig.

Kruiskruid

Ligularia dentata

Kruiskruid bloeit in juli/augustus en staat het liefst in de (half)schaduw. Tijdens droogte is het belangrijk om de plant voldoende water te geven.

Hemelsleutel

Hylotelephium telephium

Hemelsleutel is een inheemse plant die weinig onderhoud nodig heeft. Het groeit het best in de zon en kan bloeien vanaf juli tot en met september.

Grote kattenstaart

Lythrum salicaria

Grote kattenstaart is een inheemse zon minnende plant. De plant bloeit tussen begin juni en eind augustus.

Slanke sleutelbloem

Primula elatior

De slanke sleutelbloem is een inheemse plant die het best groeit in de zon of halfzon. De plant bloeit in maart/april.

Winterheide

Erica carnea

Winterheide staat het liefst in de zon of halfzon. Deze plant bloeit tussen begin november en eind maart. Snoeien kan het best in de zomer, na de bloei.

Scheefbloem

Iberis sempervirens

Scheefbloem is een plant die het liefst op een plekje staat in de zon of halfzon. Deze laagblijvende plant bloeit tussen begin april en eind juni.

Wilde marjolein

Origanum vulgare

Deze inheemse plant doet het goed in de zon of halfzon en bloeit tussen begin juli en eind september. Het is het best om de plant in het voorjaar terug te knippen.

Muskuskaasjeskruid

Malva moschata

Muskuskaasjeskruid is een inheemse plant die het liefst in de zon of halfzon staat. De plant bloeit tussen begin juli en eind september. De plant heeft regelmatig water nodig.

5 x heesters ter inspiratie

Blauwbaard

Caryopteris x clandonensis

Blauwbaard kan goed tegen een droge standplaats. Het liefst staat de plant in de zon of halfzon. De struik wordt tot een meter hoog en bloeit tussen begin juli en eind september.

Spierstruik

Spirea japonica

De spierstruik bloeit tussen begin juni en eind augustus en staat het liefst in de zon of halfschaduw. De struik wordt tot 80 cm hoog.

Vlinderstruik

Buddleja davidii

De vlinderstruik kan bloeien vanaf juli tot oktober. Deze struik staat het liefst in de zon maar doet het ook in halfzon. Snoeien doet u het best eind februari.

Sneeuwbal

Viburnum tinus

Deze wintergroene heester kan twee tot drie meter hoog worden. De heester bloeit vanaf oktober tot en met maart april in de zon/halfzon. De plant is aantrekkelijk voor vogels.

Hulst

Ilex aquifolium

Deze groenblijvende inheemse plant bloeit in april/mei, daarna dienen de bessen als voedsel voor vogels en zorgen de stekelige bladeren voor nestgelegenheid voor de vogels

5 x klimplanten ter inspiratie

Klimhortensia

Hydrangea anomala petiolaris

De klimhortensia is een zelfhechter die het liefst groeit in de schaduw/halfzon. Hij bloeit tussen juni en augustus en wordt tot vier meter hoog, dit biedt vogels nestgelegenheid.

Blauwe regen

Wisteria sinensis

De blauwe regen kan met een klimhulp 20 meter hoog worden en staat het liefst in de zon. De plant bloeit in mei/juni en kan erg zwaar worden. Vogels kunnen er nesten in bouwen.

Druif

Vitis 'Boskoop Glory'

Deze druif groeit het best in de zon. Bloeien doet de druif in mei. De Vitis Boskoop Glory kan tot zeven meter hoog worden en heeft een klimhulp nodig. Vogels zijn dol op de druiven.

Duitse pijp

Aristolochia macrophylla

De Duitse pijp staat het liefst in halfzon. Bloeien doet de klimplant vanaf mei tot en met juni. De plant biedt een nestplaats voor vogels. Een verticale klimhulp is nodig.

Bosrank

Clematis montana 'Multi Blue'

Deze bosrank staat het liefst in de zon of halfzon. De klimplant bloeit in mei/juni en kan met een klimhulp tot vier meter hoog worden. Vogels kunnen er hun nesten in bouwen.

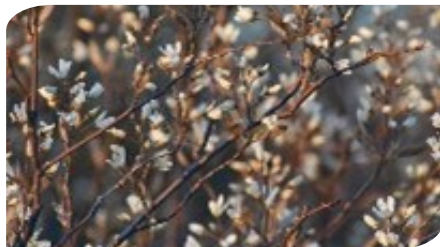

5 x kleine tuinbomen ter inspiratie

Krentenboom

Amelanchier arborea

Het krentenboompje wordt vijf tot acht meter hoog en bloeit in maart/april. De krentenboom staat het liefst in de zon/halfzon. Door de bessen is deze boom aantrekkelijk voor vogels.

Gele Kornoelje

Cornus mas

De gele kornoelje is een inheemse boom en wordt tot zes meter hoog. In februari/maart bloeit hij met gele bloemen. Daarna ontstaan er bessen die door vogels worden gegeten.

Toverhazelaar

Hamamelis mollis

De toverhazelaar wordt tot vijf meter hoog en bloeit vanaf januari/februari in de zon of halfzon. Vroege bijen kunnen van deze boom profiteren.

Sierappel

Malus sylvestris

Malus sylvestris is een inheemse boom die het best groeit in de zon of halfzon. De boom bloeit in april/mei en wordt zeven tot negen meter hoog. Daarna ontstaan er sierappels in de boom.

Tweestijlige Meidoorn

Hylotelephium telephium

Deze inheemse boom staat het liefst in de zon of lichte schaduw. Hij wordt tot zes meter hoog en bloeit vanaf mei. De bessen en stekels bieden eten en nestgelegenheid aan vogels.

Tip!

Heeft u ruimte voor een kleine boom in uw tuin? Zorg er dan voor dat u uw nieuwe boom minimaal twee meter van de erfgrans af zet.

Ook is het handig om te kijken naar de volwassen hoogte van de boom en breedte van de boomkroon. Zoek van te voren afstemming met uw burens over het planten van de boom.

Vragen?

Voor vragen kunt u mailen naar operatiesteenbreek@voorschoten.nl

